

ÚZEMNÍ AGENDA EVROPSKÉ UNIE 2020 - K INTELIGENTNÍ A UDRŽITELNÉ EVROPĚ ROZMANITÝCH REGIONŮ PODPORUJÍCÍ ZAČLENĚNÍ

Lenka Sosvorová

Územní agenda Evropské unie 2020, která byla přijata na neformálním setkání ministrů dne 19. května 2011 v Gödöllő, představuje nový politický rámec k podpoře územní soudržnosti v Evropě pro budoucí programové období.

Proces přípravy dokumentu Územní agenda Evropské unie 2020

Otázka územní soudržnosti není tématem novým, nicméně na poli Evropské unie stále velmi aktuálním a diskutovaným. Přijetím Lisabonské smlouvy byla k cílům hospodářské a sociální soudržnosti přidána dimenze územní soudržnosti, čímž byla vyjádřena podpora potřeby spolupráce při zajištění harmonického rozvoje rozmanitého evropského území.

K tématu územní soudržnosti byla pro potřeby stávajícího programového období zpracována **Územní agenda Evropské unie**, která byla schválena za německého předsednictví Radě EU při příležitosti neformálního setkání ministrů k otázce rozvoje měst a územní soudržnosti v Lipsku ve dnech 24. a 25. května 2007. Za účelem implementace tohoto dokumentu byl na neformálním setkání ministrů zodpovědných za rozvoj měst a územní rozvoj konané ve dnech 23. a 24. listopadu 2007 v Ponta Delgada přijat **První akční program pro implementaci Územní agendy Evropské unie**. Ministři se v něm zavázali k prosazování cílů a priorit Územní agendy EU v rámci jejich kompetencí na národní, regionální a místní úrovni. Cílem tohoto dokumentu bylo také přispět k posílení doplňkovosti mezi Lipskou chartou věnující se městské problematice a Územní agendou EU.

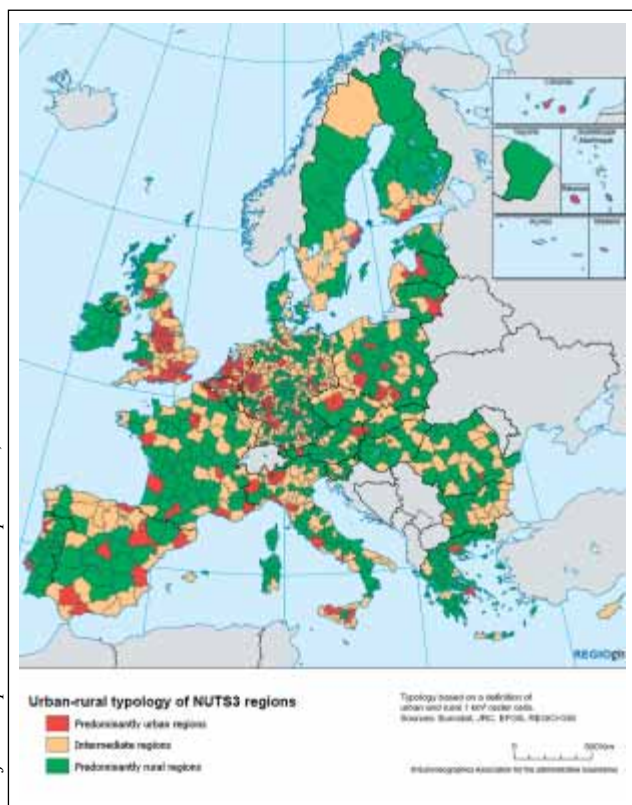
Požadavek směrem k maďarskému předsednictví o posouzení a přezkum Územní agendy v první polovině roku 2011 je uveden v příslušném článku Územní agendy EU. Příprava nové Územní agendy EU 2020 byla dlouhodobým procesem, do kterého byla zapojena celá řada subjektů. Práce probíhala na půdě několika pracovních skupin, ve kterých měla své zastoupení rovněž Česká republika. Pro realizaci potřebných evaluačních studií a průběžného zpracování návrhů dokumentu byla ustavena zvláštní pracovní skupina a tzv. „návrhový tým“. Dokument byl diskutován v rámci pravidelného setkání národních kontaktních míst k územní soudržnosti a pracovní skupiny k urbánním záležitostem. Ve dnech 29. a 30. března 2011 proběhla v Budapešti diskuse mezi vrchními řediteli k územní soudržnosti vedná ke zpracování finální verze dokumentu. Územní agenda EU 2020 byla následně přijata na neformálním setkání ministrů zodpovědných za územní plánování a regionální rozvoj, které se uskutečnilo dne 19. května 2011 v Gödöllő. Ve svých základních postulátech vychází nová územní agenda z aktualizovaného analytického dokumentu *Stav*

a **perspektivy území Evropské unie**. Dokument obsahuje řadu mapových podkladů, které vycházejí ze závěrů analýz realizovaných v rámci programu ESPON a dále z výstupu Páté zprávy Evropské komise o hospodářské, sociální a územní soudržnosti. Dokument *Stav* a perspektivy území Evropské unie ve svých závěrech vymezuje nejdůležitější územní výzvy – globalizaci a hospodářskou krizi, integraci EU a rostoucí vzájemnou provázanost regionů, demografické a sociální výzvy, změnu klimatu a environmentální rizika, energetické výzvy, ztrátu biologické rozmanitosti, ohroženě přírodní, kulturní a krajinné dědictví. Dále je obsahem dokumentu analýza struktury území Evropské unie a územního dopadu evropských politik. Obrázky 1 a 2 představují příklady zpracovaných mapových podkladů uvedených v dokumentu.

Obr. 1: Hlavní biogeografické regiony Evropy

Zdroj: Zpracováno na základě výstupů EEA-JRC-WHO, 2008

Obr. 2: Typologie městských a venkovských regionů

Charakteristika dokumentu

Dokument Územní agenda EU 2020 představuje strategický rámec pro vymezení priorit územního rozvoje EU v budoucím programovém období 2014+. Cílem dokumentu je podpora lepšího začlenění územní dimenze do politiky soudržnosti a rovněž realizace cílů strategie Evropa 2020 prostřednictvím zohlednění územní dimenze.

V kontextu politiky územní soudržnosti vymezuje Územní agenda EU 2020 následující **priority**:

1. Podpora polycentrického a vyváženého územního rozvoje
2. Podpora integrovaného rozvoje ve městech, venkovských a specifických oblastech

3. Územní integrace přeshraničních a nadnárodních funkčních regionů
4. Zajištění globální konkurenceschopnosti regionů na základě silné místní ekonomiky
5. Zlepšení územního propojení pro jednotlivce, komunity a podniky
6. Správa a propojení ekologických, krajinných a kulturních hodnot regionů

Realizace cílů Územní agendy EU 2020

Již v průběhu maďarského předsednictví Radě EU se ministři dohodli na základních krocích potřebných k realizaci vymezených cílů územní soudržnosti. Jednak je nutné zajistit územní koordinaci evropských a národních odvětvových politik, čímž by došlo k významnému zefektivnění jejich realizace a dosažení synergických efektů. Nezbytným předpokladem realizace územní soudržnosti je podpora uplatňování strategického a integrovaného přístupu na národní, regionální a lokální úrovni, stejně jako zlepšení monitorovacího systému územního rozvoje. K územní soudržnosti významným způsobem přispívají aktivity v rámci evropské územní spolupráce, tedy na přeshraniční, nadnárodní a meziregionální úrovni. Pro naplnění cílů územní soudržnosti je potřebná podpora na úrovni jednotlivých členských států. Členské státy jsou detailně seznámeny s územními specifiky svého regionu. Mohou tak nejlépe začlenit principy územní soudržnosti do svých politik a podpořit realizaci cílů Územní agendy EU 2020 při využití příslušných nástrojů a aktivit. Otázka, jak dokument Územní agenda EU 2020 transformovat do užitečného nástroje kohezní politiky, je předmětem diskuse aktuálního polského předsednictví Radě EU.

Informace o Územní agendě EU 2020

Plný text dokumentu přinášíme v samostatné příloze tohoto čísla časopisu. Další informace lze nalézt na webových stránkách MMR pod sekci Územní agenda EU.

Ing. Lenka Sosvorová
Oddělení strategie regionální politiky
Ministerstvo pro místní rozvoj ČR

ENGLISH ABSTRACT

Territorial Agenda of the European Union 2020 – Towards an Inclusive, Smart and Sustainable Europe of Diverse Regions, by Lenka Sosvorová

The Territorial Agenda of the European Union 2020, which was adopted at the informal ministerial meeting on 19 May 2011 in Gödöllő, is a new political framework for support of the territorial cohesion in Europe in the future programming period.